

Europsko vijeće

Bruxelles, 21. listopada 2022.
(OR. en)

EUCO 31/22

CO EUR 27
CONCL 6

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Sastanak Europskog vijeća (20. i 21. listopada 2022.) – zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. UKRAJINA/RUSIJA

Eskalacija ruske agresije

1. Europsko vijeće osvrnulo se na eskalaciju agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, kojim se ugrožavaju europski i globalni mir i sigurnost. Europsko vijeće odlučno je u borbi protiv dezinformacija čiji je cilj negiranje naših zajedničkih napora usmjerenih na obranu suvereniteta Ukrajine i međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima. Ponovno ističe da Rusija snosi isključivu odgovornost za trenutačnu energetska i gospodarska kriza.
2. Europsko vijeće najoštrije osuđuje nedavne neselektivne ruske raketne napade i napade bespilotnim letjelicama usmjerene na civile i na civilne objekte i infrastrukturu u Kijivu i diljem Ukrajine. Ujedno osuđuje djelovanja Rusije u ukrajinskoj nuklearnoj elektrani Zaporizhja i ističe potporu Europske unije naporima Međunarodne agencije za atomsku energiju da se očuvaju sigurnost, zaštita i zaštitne mjere tog postrojenja.
3. Podsjećajući na izjavu od 30. rujna 2022. i u skladu s Rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda od 12. listopada 2022., Europsko vijeće ponavlja da nedvosmisleno osuđuje i odlučno odbacuje nezakonito rusko pripojenje ukrajinskih regija Donecka, Luhanska, Zaporizhje i Hersona. Kao i u slučaju Krima i Sevastopolja, Europska unija nikada neće priznati to nezakonito pripojenje. Jednostranim odlukama Rusije namjerno se krši Povelja UN-a i očito zanemaruje međunarodni poredak utemeljen na pravilima. Rusija nema legitimnu osnovu za bilo kakvo djelovanje na državnom području Ukrajine.
4. Europsko vijeće ponovno potvrđuje svoju punu potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine. U skladu s Poveljom UN-a i međunarodnim pravom Ukrajina ostvaruje svoje neotuđivo pravo na samoobranu od ruske agresije. Ima pravo osloboditi sva okupirana područja unutar svojih međunarodno priznatih granica i ponovno uspostaviti potpunu kontrolu nad njima.

5. Europsko vijeće zahtijeva da Rusija odmah, potpuno i bezuvjetno povuče sve svoje vojne snage s cijelog državnog područja Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica, kao što je zatražila Opća skupština UN-a, te da Rusija zaustavi sve hibridne napade na Ukrajinu.
6. Ratni zločini počinjeni protiv Ukrajinaca, za koje postoji sve više dokaza, i kontinuirano uništavanje civilne infrastrukture teško su kršenje međunarodnog prava. Europska unija ponovno ističe svoju čvrstu predanost tome da Rusija i svi počinitelji i supočinitelji odgovaraju za svoja djela te svoju snažnu potporu istragama tužitelja Međunarodnog kaznenog suda. Europsko vijeće uvažava napore Ukrajine da osigura snošenje odgovornosti, među ostalim za zločin agresije na Ukrajinu. Poziva Visokog predstavnika i Komisiju da istraže mogućnosti kako bi se zajamčilo snošenje pune odgovornosti za počinjena djela.
7. Europska unija dodatno je pooštrila mjere ograničavanja protiv Rusije te je spremna i dalje to činiti. Europsko vijeće naglašava važnost osiguravanja djelotvorne provedbe tih mjera i sprečavanja njihova zaobilaženja i njegova olakšavanja te poziva sve zemlje da se usklade sa sankcijama EU-a. Potrebno je pojačati napore u tom pogledu. Europsko vijeće raspravljalo je o tome kako dodatno povećati zajednički pritisak na Rusiju da okonča svoj agresivni rat.
8. Europsko vijeće naglašava važnost ujedinjenih praksi EU-a u pogledu izdavanja viza u odnosu na ruske podnositelje zahtjeva te pozdravlja ažurirane smjernice Europske komisije.
9. Europska unija bit će uz Ukrajinu dok god to bude potrebno. Nastavit će pružati snažnu političku, vojnu i financijsku potporu Ukrajini, među ostalim u pogledu njezinih potreba za likvidnošću, te će pojačati svoj humanitarni odgovor, posebice u vezi s pripravnošću za zimu. Vijeće je donijelo odluku o provođenju misije EU-a za vojnu pomoć za potporu Ukrajini te je nedavno donijelo i odluku o daljnjem povećanju mjera pomoći u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći za potporu ukrajinskim oružanim snagama. Europsko vijeće pohvaljuje rad na terenu koji obavlja civilna savjetodavna misija EU-a u Ukrajini.

10. Europsko vijeće poziva na pravodobnu dodjelu preostale tri milijarde EUR makrofinancijske pomoći Ukrajini. Poziva Komisiju da predstavi strukturnije rješenje za pružanje pomoći Ukrajini, a Vijeće da radi na njemu. Trebalo bi iskoristiti puni potencijal Sporazuma o pridruživanju i Detaljnog i sveobuhvatnog sporazuma o slobodnoj trgovini s Ukrajinom kako bi joj se olakšao pristup jedinstvenom tržištu.
11. Europska unija odlučna je podupirati pružanje pomoći Ukrajini te njezin oporavak i obnovu, zajedno s međunarodnim partnerima i financijskim institucijama. Uoči Međunarodne konferencije stručnjaka u Berlinu 25. listopada 2022. Europsko vijeće raspravljalo je o upravljanju tim naporima i njihovu financiranju, među ostalim o reformama. Nadalje, podsjećajući na svoje zaključke od 30. i 31. svibnja 2022., Europsko vijeće poziva Komisiju da predstavi mogućnosti u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom da se zamrznuta imovina upotrijebi u svrhu podupiranja obnove Ukrajine.
12. Ukrajina je izrazila spremnost na pravedan mir, što bi trebalo uključivati poštovanje njezine teritorijalne cjelovitosti i suvereniteta, koji su zaštićeni Poveljom UN-a; očuvanje sposobnosti Ukrajine da se brani u budućnosti; osiguravanje njezina oporavka i obnove, uključujući istraživanje mogućnosti da se to omogući sredstvima iz Rusije; te pozivanje na preuzimanje odgovornosti za ruske zločine počinjene tijekom rata.
13. Europsko vijeće poziva bjeloruske vlasti da prestanu omogućavati agresivni rat Rusije dopuštanjem ruskim oružanim snagama da se služe bjeloruskim državnim područjem i pružanjem potpore ruskoj vojsci. Bjeloruski režim mora u potpunosti poštovati svoje obveze u skladu s međunarodnim pravom. Europska unija i dalje je spremna brzo uvesti dodatne sankcije protiv Bjelorusa.
14. Europsko vijeće također snažno osuđuje vojnu potporu agresivnom ratu Rusije koju pružaju iranske vlasti i koja se mora zaustaviti. U tom pogledu Europsko vijeće pozdravlja sankcije EU-a donesene 20. listopada 2022.

Sigurnost opskrbe hranom

15. Služeći se hranom kao oružjem u ratu protiv Ukrajine Rusija je jedina odgovorna za globalnu krizu povezanu sa sigurnošću opskrbe hranom koju je izazvala. Agresivni rat Rusije doveo je do poremećaja u poljoprivrednoj proizvodnji, lancima opskrbe i trgovini zbog kojih su svjetske cijene hrane i gnojiva dosegnule dosad nezabilježene razine. Zahvaljujući koridorima solidarnosti između EU-a i Ukrajine moguće je izvoziti znatne količine ukrajinskih usjeva, poljoprivrednih proizvoda i gnojiva u zemlje kojima je pomoć najpotrebnija. Europska unija nastaviti će poboljšavati učinkovitost svih koridora solidarnosti. Europsko vijeće podupire poziv glavnog tajnika Ujedinjenih naroda da se UN-ova crnomorska inicijativa za žitarice produlji u odnosu na njezino trenutačno razdoblje koje završava u studenome. Sankcijama EU-a protiv Rusije ne zabranjuje se izvoz poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda između trećih zemalja i Rusije.

II. KRITIČNA INFRASTRUKTURA

16. Europsko vijeće snažno osuđuje činove sabotaze usmjerene na kritičnu infrastrukturu, poput onih kojima su pogođeni plinovodi Sjeverni tok. Europska unija ujedinjeno će i odlučno odgovoriti na svako namjerno narušavanje kritične infrastrukture ili druga hibridna djelovanja. Europsko vijeće poziva države članice da poduzmu hitne i djelotvorne mjere te da surađuju međusobno, s Komisijom i drugim relevantnim akterima u cilju jačanja otpornosti kritične infrastrukture. Trebalo bi brzo nastaviti s radom na prijedlogu preporuke Vijeća o koordiniranom pristupu Unije za jačanje otpornosti kritične infrastrukture, što uključuje ranu provedbu revidirane Direktive o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava (Direktiva NIS 2) i Direktive o otpornosti kritičnih subjekata.

III. ENERGETIKA I GOSPODARSTVO

17. S obzirom na to da se Rusija služi energijom kao oružjem, Europska unija i dalje će biti ujedinjena kako bi zaštitila svoje građane i poduzeća te će hitno poduzeti potrebne mjere.
18. Imajući u vidu aktualnu krizu, Europsko vijeće složilo se s time da je potrebno ubrzati i pojačati napore za smanjenje potražnje, jamčenje sigurnosti opskrbe, izbjegavanje racioniranja i smanjenje cijena energije za kućanstva i poduzeća diljem Unije te da se mora očuvati integritet jedinstvenog tržišta.

Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da hitno podnesu konkretne odluke u vezi sa sljedećim dodatnim mjerama, kao i u vezi s prijedlozima Komisije, nakon što su procijenili njihov učinak posebice na postojeće ugovore, uključujući neutjecanje dugoročnih ugovora, i uzimajući u obzir različite kombinacije izvora energije i nacionalne okolnosti:

- a) dobrovoljnom zajedničkom kupnjom plina, osim za obvezujuće okrupnjavanje potražnje za obujam koji je ekvivalentan 15 % potreba za punjenjem skladišta, u skladu s nacionalnim potrebama, i ubrzanjem pregovora s pouzdanim partnerima kako bi se potražila uzajamno korisna partnerstva, a da se pritom iskorištava zajednička tržišna snaga Unije i u potpunosti upotrebljava platforma EU-a za energiju, koja je otvorena i za zapadni Balkan i tri pridružena istočna partnera;
- b) novom dopunskom referentnom vrijednosti do početka 2023., koja će točnije odražavati uvjete na tržištu plina;

- c) privremenim dinamičnim cjenovnim rasponom za transakcije prirodnog plina kako bi se odmah ograničili slučajevi prekomjernih cijena plina, uzimajući u obzir zaštitne mjere iz članka 23. stavka 2. Nacrta uredbe Vijeća predloženog 18. listopada 2022.;
- d) privremenim okvirom EU-a za ograničavanje cijene plina u proizvodnji električne energije, što uključuje analizu troškova i koristi, a da se pritom ne mijenja redosljed vrijednosti, uz istodobno sprečavanje povećanja potrošnje plina te uzimanje u obzir financijskih i distribucijskih učinaka i njegova učinka na tokove izvan granica EU-a;
- e) poboljšanjima funkcioniranja energetske tržišta kako bi se povećala transparentnost tržišta, ublažio likvidnosni stres i uklonili čimbenici kojima se povećava volatilnost cijena plina, uz istodobno osiguravanje toga da se očuva financijska stabilnost;
- f) ubrzanjem pojednostavnjenja postupaka izdavanja dozvola kako bi se ubrzalo uvođenje obnovljivih izvora energije i mreža, među ostalim kriznim mjerama na temelju članka 122. UFEU-a;
- g) mjerama za energetske solidarnost u slučaju poremećaja u opskrbi plinom na nacionalnoj ili regionalnoj razini ili razini Unije, ako ne postoje bilateralni sporazumi o solidarnosti;
- h) povećanim naporima za uštedu energije;

- i) mobilizacijom relevantnih alata na nacionalnoj razini i na razini EU-a. Istodobno je neposredni prioritet zaštititi kućanstva i poduzeća, a posebice najranjivije skupine u našim društvima. Ključno je i očuvanje globalne konkurentnosti Unije. Trebalo bi mobilizirati sve relevantne alate na nacionalnoj razini i razini EU-a kako bi se povećala otpornost naših gospodarstava, uz istodobno očuvanje globalne konkurentnosti Europe i održavanje jednakih uvjeta i integriteta jedinstvenog tržišta. Europsko vijeće predano je bliskoj koordinaciji odgovorâ politike. Naglašava važnost bliske koordinacije i zajedničkih rješenja na europskoj razini, ako je to primjereno, i predano je postizanju naših ciljeva politike na ujedinjen način. Vijeće će nastaviti pomno pratiti gospodarska kretanja i predano je daljnjem jačanju naše koordinacije kako bi se dao odlučan i agilan odgovor politike.
19. Europsko vijeće ponavlja da je potrebno povećati ulaganja u energetska učinkovitost, energetska infrastrukturu prilagođenu budućim potrebama, što uključuje i međupovezanosti, skladištenje i inovativne tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora.
20. Europsko vijeće poziva Komisiju da ubrza rad na strukturnoj reformi tržišta električne energije, uključujući procjenu učinka, te poziva na daljnji napredak prema ostvarenju potpune energetske unije koja će služiti dvostrukom cilju europske energetske suverenosti i klimatske neutralnosti.
21. Europsko vijeće nastavlja razmatrati to pitanje.

IV. VANJSKI ODNOSI

22. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o odnosima Europske unije s Kinom.
23. Raspravljalo je i o pripremama za predstojeći prigodni sastanak na vrhu EU-a i ASEAN-a 14. prosinca 2022. Taj će sastanak na vrhu biti prilika za daljnje produbljivanje strateškog partnerstva Europske unije i ASEAN-a te za isticanje naše zajedničke predanosti međunarodnom pravu i međunarodno dogovorenim normama i standardima, kao i za naglašavanje važnosti zajedničkih interesa koji povezuju naše dvije regije u okviru dugoročnog partnerstva.
24. Europsko vijeće razmotrilo je pripreme za Konferenciju Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama 2022. u Sharm el-Sheikhu (COP27) i za 15. konferenciju stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti (drugi dio) u Montrealu. Naglasilo je da iznimno hitno treba ojačati svjetski odgovor na klimatsku krizu i krizu bioraznolikosti s obzirom na sve intenzivnije i učestalije ekstremne vremenske uvjete, uključujući toplinske valove, šumske požare i poplave, te na dosad nezabilježen gubitak bioraznolikosti diljem svijeta. Kako bi cilj od 1,5 °C i dalje bio ostvariv, Europsko vijeće poziva sve stranke, a posebice velika gospodarstva, da pravodobno prije konferencije COP27 preispitaju i povećaju svoje nacionalno utvrđene doprinose. Europsko vijeće poziva i na donošenje ambicioznog, sveobuhvatnog i transformativnog globalnog okvira za bioraznolikost nakon 2020. kako bi se zaustavio i preokrenuo gubitak bioraznolikosti.
25. Europsko vijeće osuđuje neopravdanu i neprihvatljivu upotrebu sile iranskih vlasti protiv mirnih prosvjednika, posebno protiv žena, te pozdravlja mjere ograničavanja EU-a protiv počinitelja tih teških kršenja ljudskih prava donesene 17. listopada 2022. Poziva Iran da odmah prestane s nasilnom represijom nad mirnim prosvjednicima i pusti na slobodu pritvorene osobe, uz potpuno poštovanje njihovih građanskih i političkih prava.